

μιά γαλάδα, με συμπάθειο. Μ' όλα αυτά και μ' εκείνο! κακό είναι να μη ξυύρη κάνεις γράμματα. 'Α! νὰ ποὺ μοὺ δώκες στρατηγέ, ζῶ καλά· δὲν λησμονῶ ὅμως ἕνας ξυλοκόπος ἐκεῖ, ἂν ἤξευρε αὐτὸς γράμματα νὰ τὰ περατμένα, τὰς μάχας μας, τὰ τηλεδὸλα μας καὶ ὅλην τὴν ἀποσκευὴν, τὰ συλλογίζομαι αὐτὰ καθὲρ μ' αὐτά.

— 'Ο ὑπατος ἐμειδίασεν· εἶτα εἶπε μετὰ σοβαροῦ ὅρους·
— Εἶσαι πλούσιος πραγματικῶς, εἶσαι πολὺ πλούσιος, καλληκάρι μου, εἶσαι ἐν τούτοις εὐτυχής... Καὶ ποὺ ὑπάγεις τόρᾳ;

— Εἰς Βερσαλλίας, διὰ νὰ λάβω τὴν σύνταξίν μου, ἢ ὅποια ἐλθῇ χθές.

— 'Ο ὑπατος ἐζήτησε παρὰ τοῦ ὑπατιπαιτοῦ μολυβδοκόνδυλον καὶ τεμάχιον χάριτος, ἐφ' οὗ ἐγραφε λέξεις τινάς.

— Ἡξεύρεις γράμματα; ἠρώτησε τὸν Τριαῖρον.

— 'Ε! συμπάθησέ με, στρατηγέ, ἂν ἤξευρα γράμματα θὰ ἔτρεχα κ' ἐγὼ σὺν τοῖς ἄλλοις· θὰ ἤμουν τόρᾳ... τοῦλάχιστον θὰ ἤμουν δεκαευνίς. 'Ὀ! ἄλλοι μόνο σ' ἐκείνον ποὺ δὲν ξυύρει γράμματα! ὁ πατέρας μου μ' ἔλεγε πάντοτε...

— Λάβε, εἶπεν ὁ Ναπολέων διακόψας αὐτόν, δότε αὐτὰ τὸ χαρτί ἐκ μέρους μου εἰς τὸν γενικὸν ταμίαν τῶν Βερσαλλιῶν. Ὑγείαινε, παλληκάρι μου, καὶ πάλιν βλεπόμεθα.

Καὶ ἀπέπεμψε τὸν ἀρχαῖον στρατιώτην. Εἶτα ἀποτανθεὶς πρὸς τοὺς περὶ αὐτόν.

— 'Ο γενναῖος οὗτος στρατιώτης ἐνόμιζεν ὅτι εὐρίσκειτο εἰς τελευτήν, ἀνευθυμούμενος τοὺς κινδύνους τοῦ· ἡ χαρὰ διέλαμπεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του Ἀρκεὶ νὰ γινώσκῃ τίς τὸν τρόπον, καὶ μορφώνει τοὺς ἀνθρώπους ὅπως θέλῃ.

— Οὕτως ἔχει, ἀπήντησεν ὁ Λαμερσιέρος μετὰ τοῦ συνήθους πανούργου μειδιάματος καὶ τοῦ διαπεραστικοῦ αὐτοῦ βλέμματος· τὸ δυσκολώτερον ὅμως, συμπολίτα ὑπάτε, εἶναι τὸ διοικεῖν ἐαυτόν.

Μετὰ τὰς λέξεις ταύτας εἰσῆλθον εἰς τὸ ἄλτος.

— 'Ο στρατιώτης τῆς Αἰγύπτου, ἔνθους διὰ τὴν συνάντησιν τοῦ ἡρώδου, ὧς κατ' ἀρχὰς περιχαρής· ἄλλ' ἡ ἀμάθεια καὶ ἡ ὑπόνοια εἰσὶν ἰχώριτοι. 'Ο ἄνθρωπος ὁ ὑπὸ μίαν μόνην φάσιν θεωρῶν τὰ πράγματα, συνήθως κρίνει περὶ αὐτῶν κακῶς. 'Ο Τριαῖρος ἐφλέγετο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ μάθῃ τί ἐσήμαινον αἱ λέξεις ἃς ὑπατος ἐγραψεν ἐπὶ τοῦ χάριτος, δι' αὐταῖς ἀστρέφει καὶ περιστρέφει ἐντὸς τῶν χειρῶν του. Τέλος πάντων ἡ ἀνήσυχος περιέργεια τοῦ στρατιώτου ἐπηύξησε βαθμηδόν, ὅθεν ἤρξατο νὰ λαλῇ κατ' ἐαυτόν.

— 'Ο ὑπατος, ἀφοῦ τοῦ ἐδιηγῆθηκα τὴν εὐτυχίαν μου, μοὺ εἶπε αἰεταὶ πλούσιος, πολὺ πλούσιος παλληκάρι μου, αὐτὰ τὰ εἶπε· ἔως ἐγραψε ἐδῶ, σ' οὗτὸ τὸ τρικατάρατο χαρτί νὰ μοὺ λιγοστεύουν τὴν σύνταξιν, διὰ νὰ δώτῃ τὸ περίσσευμα εἰς κανέναν ἄλλον πτωχότερον ἀπ' ἐμέ. Αὐτὸ εἶναι δυνατόν· ὅταν μ' ἄρῃς, ἢ διὰ νὰ πῶ καλῆτερα ὅταν μ' ἔδειξῃ τὸν δρόμον, σὺν νὰ μ' ἔλεγε «μεταβολή», εἶχ' ἕνα πρόσωπο κατεβασμένο, καὶ στρεβοκύταζε ἡ ἐμένα ἢ ἐκείνο τὸ μικρὸν ἔξοanon ποὺ ἦτανε μαζύ του, ἐπειδὴ ἐκείνο ἦτανε ἔξοanon δὲν εἶχε οὔτε στολὴν οὔτε παράσημα, ὅπως καὶ ἂν ἦναι τὰ εἶχε μ' ἕνα ἀπὸ μᾶς τοὺς δύο. Διάβολο!

ἕνας ξυλοκόπος ἐκεῖ, ἂν ἤξευρε αὐτὸς γράμματα νὰ μοὺ διαβάσῃ τὸ χαρτί αὐτὸ δὲν πειράζει· τὸ γράμμα εἶναι ἀνοιχτό, καὶ τὸ κάτω κάτω, εἶναι δικό μου, διὰ μ' ἕνα γράφι, ἡμπορῶ νὰ τὸ δώσω νὰ τὸ διαβάσουν χωρὶς νὰ λείψω ἀπὸ τὸ σύνθημα.

Δυστυχῶς ὁ ξυλοκόπος δὲν ἦτον σοφώτερος τοῦ στρατιώτου· ὅθεν ἡ ἀμφιβολία κατεβασάνιζε σκληρότερον τὸν δυστυχῆ Τριαῖρον.

Καὶ ὁ παλαιῶρος στρατιώτης μεμψιμοιρῶν ὤδειν ἐστυγμένως εἰς Βερσαλλίας· καταβαίνων δὲ τὸν λαφίσκον Σχηνῶν ἀπαντᾷ ῥωπακῶλην.

— Ξυύρεις γράμματα. τῷ λέγει ἀποτόμως ὁ Τριαῖρος. Τὸ ἐπάγγελμά σου τὸ ἀπαιτεῖ. Διάβατέ μου αὐτὸ τὸ χαρτί.

— 'Ο ῥωπακῶλης ἐκπιπληγμένος λαμβάνει τὸ γραμμάτιον καὶ περιστρέφει αὐτὸ καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις.

— Διάβατε λοιπόν, εἶπεν ὁ στρατιώτης ἀνυπομονῶν.

— Αὐτὸ εἶναι γραμμένο με μολυβδοκόνδυλον.

— Ναι, με μολυβδοκόνδυλον, τί σε μέλλει, διάβάτέ το.

— Α! νὰ τὸ διαβάσω! μὰ τί διαβῶλου γράψιμο εἶναι αὐτό! Σὺν νὰ τὸ γρατσουνίσι κανέναν γάτος.

— 'Ο Τριαῖρος ἀποσπᾷ ὀργίλως τὸν χάρτην ἀπὸ τῆς χειρὸς τοῦ ῥωπακῶλους.

— Γάτος Ε! ἔξοanon! ἂν ἐοὺ καὶ ἐκατὸ σὺν καὶ τένα ἔπεσαν στὰ νύχια του, θὰ ἔλεπες τί θὰ πῇ γάτος.

— Μὰ τὴν Παναγίαν, εἶπεν ὁ διαβάτης, ἂν δὲν ἦναι γάτος, θὰ ἦναι κανένας ἀγράμματος, καὶ πρίπει νὰ πάγῃ στὸ σχολειό.

— Στὸ σχολειό! ἂ! καὶ εἶτα ἴσια αὐτὸς στίλβει τοὺς ἄλλους στὸ σχολειό· καὶ ὁ θεὸς μόνον τὸν ξυύρει πῶς τοὺς στρίβει τ' αὐτῆ. Τὸν δρόμον σου, ἔξοanon· μεταβολή. Ζήτη ὁ ὑπατος καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς ἀκροῆς!

— 'Ο ῥωπακῶλης δὲ ἀνέμεινε καὶ δευτέραν πρόκλησιν. Ἐπίσθῃ δὲ ὅτι ὁ ἀρχαῖος στρατιώτης εἶχεν ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ Σχαρεντῶν (β). 'Ο Τριαῖρος ἦτο πραγμῆτικῶς λίαν τεταραγμένος ἢ μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ του συνάντησις, ἢ χαρὰ, ὁ φόβος, ἡ ἀμφιβολία, ἔθεσαν αὐτὸν εἰς κατὰστατον πυρίσσαντος. Εντοσοῦτῳ ἤθρονι νὰ κομῇ τὸν ἐπόμενον συλλογισμὸν.

— Ἄν τὸ χαρτί αὐτὸ γράφῃ μείωσιν τῆς συντάξεως, ἔχω καιρὸ νὰ τὸ δώσω ἀφοῦ πληρωθῶ ὁ ὑπατος δὲν μοὺ εἶπε νὰ τὸ δώσω πρῶτα ἢ ὕστερα. Ἀς λάβωμε πρῶτα τὰ χρήματα, καὶ ὕστερα θλίπομε.

— 'Ο Ταμίας παρουσιάζεται εἰς τὸν ταμίαν καὶ λαμβάνει τὴν σύνταξιν· ἀκολούθως παρουσιάζει τὸν δέλεον γραμματίου ἐκ μέρους τοῦ πρώτου ὑπάτου, δι' αὐτὸν λαμβάνει, ὡς εἶπεν, εἰς τὸ δάτος τοῦ Μαλαμαζίνου. 'Ο ταμίας λαμβάνει τὸ γραμματίον, ἀναγινώσκει αὐτὸ προτεκτικῶς, εἶτα στραφεὶς πρὸς τὸν Τριαῖρον, παρακαλεῖ αὐτόν νὰ καθίσῃ, καὶ τῷ προσφέρει ὁ ἴδιος ἔθρονον.